

NMT

Forum

«Hvorfor kom Norge med i krigen?»

Av Ola Leira, Stavanger

Ved 50-årsminnet i år sendte norsk TV 10. april programmet «Hvorfor kom Norge med i krigen?». Deltagere i programmet var to norske, en tysk og en fransk historiker og en norsk general. Så mye samlet fagkunnskap gjør selv sagt en slik programform spesielt givende, og en kunne ønske at denne formen ble benyttet oftere av NRK, ikke minst på et prioritert og såpass vanskelig tilgjengelig område som forsvars- og sikkerhetspolitikk.

I løpet av sendingen fremkom to autoritative bedømmelser av datidens norske forsvars- og utenrikspolitikk, som var bemerkelsesverdige på bakgrunn av den dominerende trend blant norske historikere for tiden.

General Fredrik Bull-Hansens karakteristikkk av datidens regjering og storting, med unntak for enkeltpersoner, er gjengitt i denne spalte i nr. 6/90. Det kunne være av interesse å memorere også hva den franske professor François Kersaudy sa i denne forbindelse. Hans studium av Norges 9. april har gått så langt som til å lære seg flytende norsk for å kunne studere originaldokumenter. Hans utsiktspunkt er mer internasjonalt enn vårt eget når det gjelder norsk historie. Uttalelsen er utfyllende i forhold til hans nylig utgitte bok «Kappløpet om Norge», der han i en enkelt setning i innledningen omtaler Kohts syn på norsk utenrikspolitikk fram til 9. april 1940:

«Uheldigvis hevdet han urokkelig verdien av nøytralitet og viste stor tillit til internasjonal lov – utvilsomt noe betenkelig i datidens urolige verden.»

Kersaudys muntlige utsagn på fransk var i samsvar med bokens korte

karakteristikk og var også så sammenhengende formulert at det ikke skulle være noe i veien for å referere NRK's oversettelse.

Programlederen Olav Gran-Olssons spørsmål var: «I og med at tyskerne nå var i Norge, hadde nøytralitetspolitikken spilt fallitt. Var den feilslåtte nøytralitetspolitikken et resultat av utenriksminister Halvdan Kohts spesielle form for utenrikspolitikk?»

Kersaudy svarte: «Ja. Utenriksminister Koht hadde en svært personlig oppfatning av utenrikspolitikk. Den kan sammenfattes slik: Hvis vi overholder nøytralitetsreglene til punkt og prikke vil ingen med rette kunne angripe oss. Koht trodde altså at alle

statsledere tenkte som han. I verden hersket det en rettstilstand og alle overholdt nøytralitetsreglene. Men i slutten av 30-årene befant man seg i en verden der nødvendigheten av å vinne krigen gjorde at man ikke hadde noen interesse av å overholde nøytraliteten. Hans politikk ville vært riktig i 20-årene eller først i 30-årene, men den hadde ingen mening i slutten av 30-årene da det var klart at krigen ville bryte ut. Tyskland og de allierte ville i sin kamp for å overleve ikke tillegge nøytralitetshensyn noen vekt. Slik sett var Kohts syn, at nøytraliteten kunne garantere Norges sikkerhet, helt urealistisk.»

□

ABONNER
PÅ

 **NORSK
MILITÆRT
TIDSSKRIFT**